

PREDKLADACIA SPRÁVA

Správu o finančnej stabilite - máj 2023 predkladá Národná banka Slovenska po jej schválení Bankovou radou NBS na základe povinnosti, ktorá Národnej banke Slovenska vyplýva z § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Hlavnou témou správy je vplyv inflácie a rastúcich úrokových sadzieb na finančnú stabilitu. Normalizácia úrokových sadzieb prináša pre stabilitu viaceré pozitívne vplyvy, zároveň však odhaľuje viaceré slabé miesta v globálnom finančnom systéme. Prejavilo sa to aj na individuálnych zlyhaniach niektorých bánk v USA a vo Švajčiarsku, čo viedlo k celkovému nárastu nedôvery voči bankám. Tieto zlyhania sa však netýkali bánk patriacich pod jednotný mechanizmus dohľadu v rámci eurozóny. Naše banky sa opierajú o tradičný obchodný model, sú menej závislé na finančných trhoch, pôsobia v prísnejšom regulatórnom prostredí a samostatne plnia všetky požiadavky.

Na Slovensku sa sprísňovanie finančných podmienok prejavilo najmä poklesom dopytu po nových úveroch na bývanie a spomalením na trhu nehnuteľností. Toto spomalenie možno vnímať pozitívne, keďže NBS dlhodobo upozorňovala na riziká spojené s rýchlym rastom zadlženosti domácností. Na druhej strane, novoposkytované úvery sú v porovnaní s minulosťou rizikovejšie, t. j. sú viac citlivé na prípadné zhoršenie ekonomického vývoja.

Pokles dopytu možno pozorovať aj pri úveroch podnikom, kde úrokové sadzby tiež dynamicky rastú. Spomalenie je plošné, dlhodobejšie klesá najmä záujem o investičné úvery.

Rastúce úrokové sadzby však môžu zhoršiť schopnosť splácať existujúce dlhy. Vyššia citlivosť sa ukazuje najmä v sektore komerčných nehnuteľností, kde je podiel úrokových nákladov k tržbám vyšší ako v iných segmentoch. V ostatných sektoroch je výraznejším rizikom nárast nákladov na výrobné vstupy. V roku 2022 sa ukázalo, že čím väčší však bol rast nákladov, tým výraznejšie sa zhoršila ich finančná situácia z pohľadu ziskovosti, likvidity a zadlženosti.

V sektore domácností sú riziká nižšie ako pri podnikoch. Riziko ťažkostí so splácaním dlhov zmierňuje rast nominálnych miezd, nízka nezamestnanosť či limit na DSTI, ktorý zahŕňa aj test na čiastočný nárast úrokovej sadzby. Výraznejším rizikom je inflácia, a najmä prípadný nárast nezamestnanosti, zatiaľ čo vplyv nárastu úrokových sadzieb je nižší.

Rastúce úrokové sadzby zastavili dlhodobý trend poklesu čistej úrokovej marže bánk. Čisté úrokové príjmy začali rásť a nemal by to výraznejšie ohroziť ani rýchlejší nárast úrokových nákladov. Tento vývoj prispieva k posilneniu odolnosti bankového sektora. Tú potvrdilo aj stresové testovanie. Aj riziko likvidity sa v uplynulých mesiacoch zmiernilo.

Správa obsahuje viacero boxov, v ktorých sa venujeme možnému vplyvu problémov niektorých zahraničných bánk na slovenské banky, dlhodobému pohľadu na finančnú situáciu domácností a hodnoteniu rizika masívneho presunu prostriedkov z vkladov do podielových fondov, ktorý nastal v USA.

Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania vzhľadom na jeho informatívny charakter.

Predložený materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana, ani vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.